

8 év elteltével eszembe jutott, hogy visszaolvasnám az első, gimnáziumi nagy szerelmemmel való SMS-ezést. Ennyi idő után talán már nem okozna lelki összeomlást. Meg is nyitottam, de nem voltak már meg az SMS-ek a telefonon. Így aztán mégiscsak okozott lelki összeomlást, hiszen az életemnek az egyik leg-mindenteldöntőbb időszaka szűnt meg ezzel létezni. Nem a tartalom, hanem magának az üzenetnek a hiánya okozta az összeomlást. Mert az üzenet fontos.

Ha hirtelen eltűnne az internet, és minden ott tárolt emlék, fotó, egymásnak küldött mém, nagybeszélgetés-lenyomat vele együtt, talán megértenénk az írott levelek fontosságát is. A dédunokánk talán nem így menne oda az unokánkhoz:

- Anyu, találtam egy Instagram DM-üzenetváltást a dédmama és a dédpapa között, felolvasom: dédpapa: tokre tecel lol, dédmama: akkor jo. Dédpapa: bocs, nem ide, de hamar veletlenül ide irtam, akor mizu. Anyu, szerinted ebből bimbózott ki a szerelmük? Milyen romantikus!

Rettegek, hogy ha így haladnak a dolgok, akkor az élőbeszédből is eltűnnek majd az ékezetek. De akkor honnan fogjuk tudni, hogy ha valaki azt mondja: utal a papa, nem arra gondol igazából, hogy utál a pápa? Az idomulásra vagy az időmúlásra gondol? Ural vagy Urál? Méz vagy mez? Védelek vagy vedelek? Belém vagy belem? Alom vagy álom? A pontosság, a precizitás ha eltűnik, nagy bajban leszünk.

Gyakorlatilag minden üzenet a világon, vagy arra fordítható. Az is egy üzenet, hogy a Postamúzeum kiírt egy pályázatot, és az is egy üzenet, hogy olyan pályaművek kerültek be, amik az üzenet fontosságával foglalkoznak ugyan, de látszólag semmi közük a postához.

Egyszer egy balatoni nyaralóban activity-t játszottunk a barátaimmal. El kellett mutogatnom, hogy tértivevény. Nos, valahogy a földön fekvé és kalimpálva próbálkoztam, a tekervény szóból indultam ki, magam sem értem, a lényeg, hogy csúfosan elbuktam. De nemcsak azért, mert nem tudtam, mit jelent a tértivevény, hanem azért is, mert a nálam tíz évvel idősebb többiek sem tudták.

Semmi baj, mert van egy múzeumunk arra, hogy mindent megtudjunk a postáról, a postához tartozó tárgyokról, a hagyományról, a posta metaértelmezéseiről.

Nem véletlen, hogy a postásokról több monda is kering, lásd, hogy mindig kétszer csengetnek, vagy hogy a kutyák megugatják őket, vagy hogy a gyerekeknek igazából ők az apukáik. Dehát hányszor csengetnének, ha nem nyitunk nekik ajtót elsőre? Hiszen sose vehetjük föl a tempójukat. A kutyák amúgy is az érdekes jelenségeket és embereket ugatják meg, és igenis az apukáink ők valahol, mert ők azok, akik az írásainkat, a gondolatainkat, a pénzünket, a számláinkat, a csekkjeinket hordozzák. Misztikus egy foglalkozás ez.

Ezt a misztikusságot adják át az állandó kiállításához rendelt vendégművek. Ezek nem az értelmezést segítik, hanem az elmélyülést. Az átfordítást. Az elemelést. Hogy meglássuk a művészetet az üzenetközvetítésben. Időről és mozdulatról, szóval mozzanatokról szólnak, az üzenetközvetítés művészeté emelt összetevőiről.

A kiállítás a pályázat nyertes anyagaival bővült. Ezek annyira különbözően értelmezik a postát, hogy amikor néztem őket, arra gondoltam, te jó isten, hogy lehet ennyi mindent jelenteni egyszerre. Eredetileg úgy terveztem volna, hogy általánosságban beszéljek, de ez itt szinte lehetetlen, annyira mások a művek, és annyira izgalmas mind.

Szólnak például a levéltitokról. Ha fogunk két telefonkönyvet, és laponként egymásra hajtogatjuk, kamionnal sem lehet széthúzni, olyan erővel tapadnak egymáshoz a lapok. (Tankokkal egyébként szét lehet.) Valószínűleg ez fizika, de az is lehet, hogy a titok védelme igazából. A telefonkönyvek nem akarják, hogy az emberek adatai idegen kezekbe

kerüljenek. Ma már nemigen van levéltitok. Teljesen normális, hogy lecreenshotolunk egy beszélgetést valakivel, és egy másik valakinek elküldjük. Üzenetekről küldünk üzeneteket. Aztán, ha éppen bántott minket, hogy visszahallottuk, hogy valaki visszaélt azzal, amit írtunk neki, és screenshotot küldött a beszélgetésünkről, akkor a screenshotról screenshotolunk, és továbbküldjük valakinek, aki egy harmadik embernek screenshotolhatja a screenshotról készült screenshotunkat. És így tovább.

Van olyan pályázat, ami egymásnak küldött, kézírásos gondolatfoslányokból készült könyv. Kézírással valamiért nemigen van szükség emojikra. Pedig ma már tudjuk egymásról, hogy ki milyen emojikat használ. Tudjuk, hogy a sima kettőspont-zárójel szmájli passzív-agresszív. Tudjuk, hogy a sima röhögős emoji gazdája boomer. Ha nincs szmájli, a másik nagyon komoly, vagy haragszik. Tudjuk, hogy mikor kinek használjunk vagy ne használjunk központozást.

Akad itt olyan pályázat, ami egy fake-postamúzeumos csalásról készült prezentáció, olyan, mint egy szfinx. Oroszlántestű, emberfejű, és iszonyú rafkós. Tulajdonképpen egy teremtéstörténet.

Van, amelyik a gyászfeldolgozás lehetetlenségéről szól, korokat kever, hidat képez a digitális és a kézzelfogható tárgyi világ között. A címzetthez el nem jutó részvétüzenet és egy másik pályázat tárgya, az ürbe küldött üzenet azok, ahol a befogadó már más síkon van, vagy egyáltalán nem tudjuk, hogy van-e.

De van olyan pályázat is, amiben bináris kóddal, nullákkal és egyesekkel ír le irodalmi szövegeket a szerző. Bár az állítása az, hogy így értelmetlen és átélhetetlen a vers, én egyébként felolvastam magamnak, és jelentem, sírtam. Mert ugyan tényleg nem mindegy írásban, hogy hogyan üzenünk, szóban az ember igenis át tudja adni az üzenetet egyszerűen hanglejtéssel, nameg azzal, hogy tudja, mi áll az eredeti versben.

És akkor ott a Szabad Európa Rádiós pályázat, ahol megköszönjük mindenféle feljebbvalónak, hogy most élünk, és az üzeneteinket szabadon közvetíthetjük.

Persze a szakítás is helyet kapott a művek között, és milyen jól tette, ilyen esztétikus és kellemes még sose volt.

Noha a pályázatok bírálják a nagybetűs MA üzeneteit, a kódolást, a befogadót, a küldőt, a csatornát, de még a földönkívülieket is, mégiscsak azt mutatják meg, így egyben, hogy ez a kor sem más, mint a többi kor, csak éppen egy kicsit... más. És az a hülye a ember nem fölösleges a Földön.

Úgyhogy a lehető legnagyobb örömmel és hálával nyitom meg ezt a formabontó és formaállító, egyszerre fiatalos és klasszikus, felemelő és leszögező, hiánypótló és hiányteremtő kiállítást.